

پول شویی (پول کثیف)

و پیامدهای اقتصادی،

اجتماعی ناشی از آن

● محمدولی کیانمهر*

تعریف پولشویی

الف - تحصیل، تملک، نگهداری یا استفاده از درآمدها با علم به اینکه مستقیم یا غیر مستقیم در نتیجه ارتکاب جرم به دست آمده باشد.

ب - تبدیل، مبادله یا انتقال درآمدها به منظور پنهان کردن منشأ غیر قانونی آن با علم به اینکه به طور مستقیم یا غیر مستقیم ناشی از ارتکاب جرم است یا کمک به مرتکب، به نحوی که مشمول آثار و تبعات قانونی ارتکاب آن جرم نگردد.

ج - اختفاء، پنهان یا کتمان کردن ماهیت واقعی منشأ، منبع، محل، نقل و انتقال جابه جایی یا مالکیت درآمدی که به طور مستقیم یا غیر مستقیم در نتیجه جرم تحصیل شده باشد.

طرح مسأله

با توجه به افزایش چشمگیر تعداد جرایم ارتكابی در سالهای اخیر و با توجه به واقعیت نزدیک شدن نظریه «دهکده جهانی» که موجب می شود بسیاری از اعمال مجرمانه با فراتر رفتن از محدوده مرزهای یک کشور به بار نشینند، همکاری بین کشورهای

مختلف برای مبارزه با این گونه جرایم، که عمدتاً از زمره جرایم سازمان یافته اند، امری کاملاً ضروری و اجتناب ناپذیر شده است. از جمله این جرایم، که ماهیت فراملی دارد، یعنی در خارج از مرزهای یک کشور استمرار دارد، جرم تطهیر یا شستشوی پول است که البته محدود به شستشوی پول نمی شود بلکه تطهیر همه اموال کثیف ناشی از جرم را در بر می گیرد.

این جرم علاوه بر ماهیت فراملی، ماهیت سازمان یافته نیز دارد و این امر مبارزه با آن را مشکل تر می کند. در جرایم فردی و غیر سازمانی با دستگیری مجرم اعمال مجرمانه او پایان می پذیرد ولی در جرایم سازمان یافته پس از دستگیری یکی از افراد باند یا سازمان، بلافاصله فرد دیگری جانشین او شده و اعمال مجرمانه را ادامه می دهد.

برای روشن تر شدن منظور از تطهیر مال که عبارت از مخفی کردن منبع اصلی اموال ناشی از جرم و تبدیل آنها به اموال پاک است به طوری که یافتن منبع اصلی مال غیرممکن یا

بسیار دشوار شود، می توان یک مثال ساده در حقوق داخلی ارائه داد: هرگاه سارقی در صدد فروش قطعه جواهری که دزدیده است برآید احتمال دستگیری او بسیار بیشتر از زمانی است که جواهر دزدیده شده را در معاملات گوناگون که با همدست های خود انجام می دهد تبدیل به مثلاً فرش، لوازم برقی و لباس های گران قیمت کرده و سپس درصد فروش آنها در بازار برآید. تاثیر سوء این عمل در جرایم سازمان یافته و فراملی بیشتر است. در این گونه جرایم، روند پولشویی معمولاً باعث خروج مال از یک کشور و عدم دست یابی مأموران به آن می شود به علاوه پول یا مال ناشی شده از جرم تنها عامل ایجاد روابط بین رهبران سازمانهای مجرمانه و اعمال مجرمانه آن سازمان است و عمل تطهیر پول باعث می شود دست یابی به این عوامل مشکل شود و آنها بتوانند به راحتی و با آرامش خیال از درآمدهای اعمال مجرمانه سازمان بهره ببرند.

پولشویی به عنوان یک واژه تخصصی دلیل انتخاب واژه پولشویی برای این

جرم و دستگیری مجرمان است. به سخن دیگر، جرم برای کسب منفعت انجام می‌شود ولی پول کثیف فایده کمی برای مجرمان دارد، چرا که گمان مأموران را بر می‌انگیزد و بنابراین مجرم باید خود را تا آنجا که می‌تواند از درآمدهای مجرمانه دور نشان داده و این درآمدها را به اصطلاح بازیافت نماید تا با تغییر ظاهر آن بتواند آن را برای ارتکاب جرایم بیشتر مثلاً خرید محموله‌های جدید مواد مخدر یا برای تأمین یک زندگی مرفه‌تر مورد استفاده قرار دهد؛ بدون آنکه گمان کسی را برانگیزد.

بهره‌وری، بدترین نتیجه پولشویی اشاعه جرم و به خصوص جرایم سازمان یافته است. در صورت مقابله با آن، اولاً، انگیزه ارتکاب جرم در مجرم از بین می‌رود زیرا همان طور که گفته شد قوی‌ترین انگیزه برای ارتکاب جرم انگیزه مالی است، ثانیاً، با وجود مال و درآمد مجرمانه در دست مجرم، احتمال شناسایی و دستگیری وی بسیار زیاده‌تر از زمانی است که او با پاک جلوه دادن آنها، بزرگترین عامل ارتباط خود با جرم را از میان می‌برد.

بنابراین جا دارد که شیوه پلیس و سایر مقامات کشف جرم، که بیشتر به دنبال تحقیق در مورد اصل جرم ارتكابی می‌باشند، تغییر یافته و بخش عمده‌ای از کار آنها به ردیابی درآمدهای حاصل از جرم اختصاص یابد که این بهترین راه مبارزه با مجرمان و باندهای بزهکار است.

تجربه نشان می‌دهد که تمایل سازمانهای بزهکار به تطهیر درآمدهای مجرمانه خود آنچنان زیاد است که گاه خود با تشکیل بانک یا پرداخت کمیسیونهای گزاف به بانکهای موجود یا با زیاد نشان دادن درآمد حاصل از تجارتهای مشروع خود و حتی با پرداخت مالیات این درآمدهای صوری، به پولشویی مبادرت می‌ورزند.^۱

پس از وقایع ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ که اهمیت تخلفات مالی را در تغذیه و تأمین مالی تروریستها نشان داد و معلوم شد که حسابهای بانکی القاعده

خرده فروشی هروئین، کوکائین و حشیش به ۱۲۲ میلیارد دلار در سال بالغ می‌شود که این مبلغ از تولید ناخالص ملی برخی از کشورها بیشتر است. از این مبلغ ۸۵ میلیارد دلار را سود تشکیل می‌دهد که باید شستشو داده شود. براساس همین گزارش، قاچاقچیان مواد مخدر در آمریکا و اروپا در هر دقیقه ۲۳۲۱۵۵ دلار درآمد دارند که همه آن باید مشمول پولشویی قرارگیرند. برآوردها در سطح جهانی حاکی از آن است که تقریباً یک تریلیون دلار در سال مشمول «پولشویی» قرار می‌گیرد که حدود یک ششم تولید ناخالص ملی آمریکا و بیش از تولید ناخالص داخلی کانادا به عنوان نهمین اقتصاد دنیا است.

در سیستم بانکی آمریکا نیز میزان «پولشویی» در مورد همه جرایم حداقل سیصد میلیارد دلار در سال برآورد شده است که حداقل پنجاه میلیارد دلار آن مربوط به کوکائین است. علی‌رغم نبود دقت در این برآوردها و آمارهای متفاوتی که از سوی مراجع مختلف ارائه شده، این گونه ارقام می‌توانند ذهن ما را نسبت به میزان و وسعت مشکل مورد بحث تا حدودی روشن سازند. شیوه‌های تطهیر مال که از سوی مجرمان اتخاذ می‌شود با توجه به نوع جرم، ارزش مال، امکانات مجرم و نظایر آنها متنوع و متفاوت است ولی استفاده از سیستم بانکی و نیز پنهان شدن در زیر پوشش تجارتهای مالی مشروع معمول‌ترین شیوه‌ها است.

رابطه پولشویی و سایر جرایم

با توجه به این که امروزه جرم به یک تجارت تبدیل شده است، اصطلاح تجارت جرم^۲ ابداع شده که نشان می‌دهد برخی ارتکاب جرم را به عنوان بهترین راه کسب درآمد می‌بینند. بدین ترتیب، بر اساس آمار موجود در بسیاری از کشورهای جهان، جرایمی که با هدف کسب منافع مالی انجام می‌شود درصد بسیار عظیمی از کل جرایم را تشکیل می‌دهد.^۳ بنابراین مبارزه با روند مشروع جلوه دادن عواید و درآمدهای مجرمانه بهترین راه پیشگیری از وقوع

عمل آن است که این روند مثل یک شستشو خانه یا ماشین لباسشویی است که چرک و کثافت را از لباسها جدا می‌کند و با جدا کردن کثافت‌های ناشی از جرم از پول، یا هر مال دیگر ناشی از جرم، آن را پاک می‌کند.

بیان اینکه این واژه که از دهه‌های بیست و سی در آمریکا بر سر زبانها افتاد، اشاره دارد به شستشو خانه‌هایی که مافیا آنها را از پول نامشروع حاصل از قمار، قاچاق، فحشا و نظایر آنها خریداری کرده بود و پول کثیف را به داخل جامعه تزریق می‌کرد. البته برخی نیز شیوع این واژه را از هنگام ماجرای واترگیت در اوسط دهه هفتاد در زمان ریاست جمهوری نیکسون در آمریکا دانسته و از لحاظ حقوقی نیز آغاز استفاده از آن را به یک دعوی آمریکایی در سال ۱۹۸۲ مرتبط کرده‌اند.

در هر حال منشأ این دوره هرچه باشد امروزه به عنوان یک واژه تخصصی در سراسر جهان پذیرفته شده و شستشوی اموال کثیف ناشی از جرم، به خصوص پولهای ناشی از قاچاق مواد مخدر (با توجه به اینکه مستلزم عبور از مرزهای کشورهای مختلف است) از نظر کشورهای جهان و سازمان ملل متحد یک مشکل بین‌المللی و تهدیدی برای نظام مالی جهانی محسوب می‌شود که باید با همکاری همه کشورها با آن مبارزه شود؛ زیرا این کار می‌تواند براقصاد سالم اثر سوء بگذارد.

پولشویی در سطح جهان و شیوه‌های انجام آن

برآورد دقیق میزان پولشویی در سطح جهان کار سختی است ولی در هر حال می‌توان گفت که میزان آن بسیار زیاد است.

گروه ویژه‌ای که توسط کشورهای صنعتی گروه هفت برای بررسی پولشویی تشکیل شد درآمدهای ناخالص حاصل از قاچاق مواد مخدر در سطح جهان را سیصد میلیارد دلار تخمین زده که این رقم توسط سازمان ملل متحد هم در سال ۱۹۸۷ ارائه شده است. در آمریکا و اروپا وجه ناشی از

حداقل در ۹ کشور جهان وجود دارد، حساسیت کشورها برای مقابله با پولشویی در پرتو نگرانیهای فزاینده جامعه بین‌المللی نسبت به تروریسم افزایش یافت. به ویژه آن که بانک جهانی نیز در گزارش سال ۱۹۹۹ خاطر نشان ساخت که یکی از عوامل موفقیت شورشیان در جنگهای داخلی توانایی آنها برای تأمین پول، که معمولاً با اقدامات غیر قانونی چون قاچاق مواد مخدر و تطهیر درآمدهای حاصل مرتبط است، می‌باشد.

بدین ترتیب، مقابله با پولشویی بهترین راه مبارزه با جرم است که به جای معلول با علت به مبارزه می‌پردازد. مثلاً برنامه جهانی مبارزه با پولشویی (GPML) مهمترین ابزار دفتر کنترل مواد مخدر و پیشگیری از جرم سازمان ملل متحد برای مقابله با جرایم است که نه تنها برای مقابله با قاچاق مواد مخدر بلکه برای مبارزه با جرایمی چون تروریسم، کلاهبرداری، اخاذی، قاچاق اسلحه و اشیاء عتیقه، قاچاق زنان و کودکان، قاچاق اعضای بدن، قاچاق اتومبیل، سرقت و نظایر آنها نیز باید با محکوم کردن مجرمان در بهره بردن از درآمدهای جرم شان انگیزه ارتکاب جرم را در آنها از بین برد. علاوه بر آن با کنترل روند پولشویی، که هر چقدر هم ماهرانه انجام شود اما با توجه به اینکه در واقع پاشنه آشیل تهکاران است، امکان کشف جرم و دستگیری مجرمان فراهم می‌آید.

اینکه هیچ سابقه‌ای از جرم شناختن تطهیر درآمدهای مجرمانه در قوانین ایران وجود نداشته است پذیرفته نیست. علاوه بر مواردی که ضابط و مصادره اموال مکشوفه از مجرمان و آلات و ادوات و اموال به کار رفته در جرم یا حاصل از جرم در قوانین پیش‌بینی شده است، ماده ۶۶۲ قانون مجازات اسلامی (تعزیرات) شکل ساده‌ای از پولشویی را که عبارت از تحصیل، مخفی یا قبول کردن و مورد معامله قرار دادن مال مسروقه می‌باشد، جرم و شایسته مجازات دانسته است. همچنین برای افرادی که حرفه خود را

چنین کاری قرار داده‌اند حداکثر مجازات را پیش‌بینی کرده است^۵ در عین حال، با توجه به پیچیده‌تر شدن فرآیند پولشویی در سالهای اخیر و به خصوص، ارتباط آن با پدیده روبه رشد جرایم سازمان یافته این جرم باید به تطهیر درآمدهای نامشروع سایر اعمال مجرمانه نیز تسری یابد تا ابعاد ماهوی و شکلی مقابله با این جرایم را مشخص کند و نیز به موضوع پولشویی پرداخته شود.

علل انجام پولشویی

انجام هر فعالیت مجرمانه نیازمند شرایط و محیط مناسب برای تحقق آن جرم است. شناسایی این شرایط برای جلوگیری از وقوع جرم اهمیت زیادی دارد.

بررسی ماهیت جرم پولشویی و شواهد موجود نشان می‌دهد که پولشویی در محیطی که شرایط زیر را داشته باشد قابل انجام خواهد بود:

- کردور فعالیتها مجرمانه و غیر قانونی باشد

- بخشهای غیر رسمی اقتصادی فعال باشند

- بخشهای رسمی، به خصوص بازار مالی از کارایی لازم برخوردار نباشد

- قوانین ضد پولشویی چندان فعال نباشد

- ریسک عملیات پولشویی چندان قابل توجه نباشد

- بازارهای مالی به صورت حاشیه ای و توسعه نیافته اما مرتبط با بازارهای مالی پیشرفته وجود داشته باشد

- روشهای پولشویی برای دست اندرکاران بازارهای مالی قانونی، بانکها و دیگر عوامل اجرایی شناخته شده نباشد

- به راحتی بتوان درآمد به دست آمده را برای فعالیتهای مجرمانه دیگر به مکانهای دیگر انتقال داد.

مراحل پولشویی

به طور کلی جرم پولشویی دارای سه مرحله به شرح زیر می‌باشد:

- جایگذاری (جای‌گزینی)^۶ اولین

مرحله از فرایند پولشویی، عرضه منابع غیر قانونی به شبکه مالی با هدف تبدیل منابع و درآمدهای مزبور به ابزارهای مالی است. این عمل با سپرده‌گذاری نقدی در مؤسسات مالی رسمی، غیر رسمی و خرید کالاهای قیمتی انجام می‌شود.

به عبارت دیگر، مبلغ نقد وارد سیستم مالی شده و موجودی نقدی به صورت ابزاری از قبیل چک مسافرتی، حواله‌های پولی و... در می‌آید.

لایه جنی (پوشش دادن)^۷

در این مرحله موجودی از حسابهای اولیه به سایر مؤسسات مالی منتقل می‌شود تا هر چه بیشتر منابع را از فعالیتهای خلاف اولیه دور کند. این مرحله با انجام عملیاتی مانند حواله وجه، خرید مستغلات و انتقال منابع به خارج از کشور صورت می‌گیرد.

- یکپارچه سازی (بازگرداندن)^۸ آخرین مرحله در فرایند پولشویی، یکپارچه سازی با فراهم کردن و ایجاد پوشش قانونی برای درآمدهای حاصل از فعالیت مجرمانه است. به گونه‌ای که درآمدهای شسته شده با استفاده از تکنیک یکپارچه سازی وارد جریان اقتصادی قانونی و یا غیر قانونی گردد.

اشکال گوناگون پولشویی

جرم پولشویی به شکلهای زیر اتفاق می‌افتد:

- ۱- مخفی کردن ماهیت واقعی ماحصل از ارتکاب جرم
- ۲- مخفی کردن منشأ غیرقانونی درآمدهای ناشی از جرم
- ۳- نقل و انتقال فیزیکی مال یا درآمدهای ناشی از جرم
- ۴- انتقال وجه یا هر مال دیگری به مؤسسات مالی یا از طریق آنها
- ۵- کمک یا معاونت به شخص مجرم برای عدم شمول مقررات کیفری
- ۶- تحصیل و استفاده از اموال و عایدات ناشی از جرم

آثار و تبعات مختلف پولشویی

تخریب بازار مالی
ثبات بازار مالی به سازگاری و تعامل

ثبات بازار مالی به سازگاری و تعامل بین دو عنصر عرضه کننده و تقاضا کننده منابع در آن متکی است. تغییر در رفتار این عناصر به عوامل بستگی دارد که سیاست گذاران با برنامه ریزی مناسب می توانند آن عوامل را تحت تأثیر قرار داده و از نظر مالی بازار را به سمتی که تمایل دارند هدایت کنند. عملیات پولشویی منابع زیادی از پول را وارد بازار مالی می کند که این ورود منابع تابع عوامل شناخته شده و قابل کنترل نیست.

بین دو عنصر عرضه کننده و تقاضا کننده منابع در آن متکی است. تغییر در رفتار این عناصر به عوامل بستگی دارد که سیاست گذاران با برنامه ریزی مناسب می توانند آن عوامل را تحت تأثیر قرار داده و از نظر مالی بازار را به سمتی که تمایل دارند هدایت کنند. عملیات پولشویی منابع زیادی از پول را وارد بازار مالی می کند که این ورود منابع تابع عوامل شناخته شده و قابل کنترل نیست. از سوی دیگر، در زمان معینی برای انجام یک فعالیت غیر قانونی دیگر، حجم عظیمی از پول را به صورت ناگهانی از بازار خارج می سازد که این هم بدون اطلاع و تحت تأثیر عواملی غیر از عوامل مؤثر بر جریان فعالیت قانونی بازارهای مالی است. چنین حرکتی، چه ورود نامعقول و چه خروج ناگهانی منابع، بازار مالی را با مشکل مواجه کرده و در واقع کارایی آن را در اقتصاد کاهش می دهد.

تخریب بخش خصوصی

فرآیند عملیات پولشویی می تواند فعالیتهای اقتصادی بخش خصوصی را که در چارچوب مقررات و قانون عمل می کنند به شکلهای زیر با مشکل روبرو کند:

- مجرمان برای قانونی جلوه دادن درآمدهای غیر قانونی خود از فعالیتهای به ظاهر موجه استفاده می کنند. این فعالیتهای، که به منابع درآمدی حاصل از قاچاق و فعالیتهای غیر قانونی دیگر دسترسی دارد، به آنها اجازه می دهد که تولیدات بنگاههای مورد نظرشان با سوبسید فراوان از جانب مجرمان و درآمدهای غیر قانونی شان اداره شود. در نتیجه، قیمت پیشنهادی آنها برای کالا و خدمات مورد نظر می تواند حتی کمتر از قیمت تمام شده سایر بنگاهها باشد.
- تواناییهای ظاهری و حمایتی چشمگیر از جانب دست اندرکاران فعالیتهای مجرمانه سازمان یافته از این بنگاهها موجب پیدایش مزیت نسبی برای جذب منابع از بازارهای مالی برای این دست از بنگاهها می شود. در نتیجه، در عمل رقابت با آنها دشوار بوده و

به دنبال انجام چنین عملیاتی از جانب پولشویان و ایجاد موانع بر سر راه فعالیتهای صحیح بازار مالی، اعتماد صاحبان منابع به این بازارها و در نتیجه انگیزه صاحبان منابع برای استفاده از این بازارها از بین خواهد رفت. در اقتصادهای مبتنی بر نرخ بهره و ورود چنین منابع فراوانی به بازار و همچنین خروج نابهنگام آن نرخ بهره را تحت تأثیر قرار می دهد. از این رو، همانگونه که در این بازارها نرخ بهره نقش اساسی و مهمی در تدوین روابط اقتصادی دارد، طبیعی است که نوسانات و آشفتگی در چنین متغیری دیگر متغیرهای اقتصادی را با بی ثباتی روبرو می کند.

همچنین، عملیات پولشویی در یک اقتصاد باز می تواند موجب ورود و خروج منابع از یک کشور بدون توجه به حجم فعالیت اقتصادی آن کشور شود، نرخ ارز را تحت تأثیر منفی قرار دهد که نتیجه آن به هم ریختگی بخش خارجی اقتصاد و به دنبال آن عدم تعادل در بخشهای داخلی اقتصاد خواهد بود. زیرا نرخ ارز یکی از متغیرهای مهم و کلیدی در اقتصاد باز به شمار می رود. نکته مهم دیگر اینکه، موسسه های

موجب خروج بنگاههای قانونی از جریان فعالیتهای اقتصادی می شود.

- این بنگاههای قدرتمند در عمل رهبری بنگاههای دیگر را در فعالیتهای خاص به عهده می گیرند. با توجه به این نکته، که سود حاصل از این فعالیتهای اقتصادی هدف آنها نبوده و انجام آنها صرفاً برای ظاهرسازی و کاهش ریسک استفاده از درآمدهای غیرقانونی است، فعالیت مورد نظر را به بی ثباتی و آشفتگی خواهند کشید آنها برای مقاصد مجرمانه خود در مقطعی از زمان فعالیت خاصی را انتخاب و روی آن سرمایه گذاری می کنند، زمانی که به اهداف خود رسیدند تمامی منابع را به یک باره از آن فعالیت خارج و آن را با رکود شدید و ورشکستگی روبرو می سازند.

تخریب بخش واقعی اقتصاد مجرمان در یک مرحله از عملیات

پولشویی به سرمایه‌گذاری در یک فعالیت اقتصادی اقدام می‌کنند. این سرمایه‌گذاری نه برای اهداف تولیدی و کسب سود ناشی از تولیدات بلکه، برای تأمین مقاصد مجرمانه آنها صورت می‌گیرد. آنها به طور معمول در جاهایی سرمایه‌گذاری می‌کنند که نقش مؤثری در ایجاد اشتغال و رشد اقتصادی ندارد. این عمل نه به خاطر وجود تقاضای واقعی برای این کالاها و خدمات بلکه به خاطر علاقه مجرمان برای تدارک محیطی با ریسک کمتر به منظور انجام فعالیت‌های مجرمانه دیگر انجام می‌شود. این دسته از فعالیت‌ها درآمد معین و ثابتی ندارند. بنابراین، در صورت فعال شدن قوانین ضد پولشویی، آنها با تمسک به درآمد متغیر حاصل از چنین فعالیتی راه‌گریز می‌یابند. طبیعی است زمانی که به اهداف خودشان رسیدند منابع خود را به سرعت از این فعالیت‌ها خارج و آن را با ورشکستگی روبرو می‌سازند.

فعال کردن بعضی از فعالیت‌های غیر مفید از نظر اقتصادی موجب می‌شود که حتی دیگر منابع قانونی نیز به آن فعالیت‌ها روی آورند در نتیجه کمبود منابع در فعالیت‌های ضروری باعث کند شدن رشد اقتصادی خواهد شد. رکود و ورشکستگی نهایی بعضی از آنها امکان انتقال دوباره منابع را به فعالیت‌های مفید از بین می‌برد.

عدم تعادل در بخش خارجی اقتصاد

یکی از برنامه‌های مجرمان برای انتقال درآمدهای غیر قانونی به کشورهای دیگر استفاده از کانال واردات و صادرات است. بررسی‌های به عمل آمده نشان می‌دهد که بخش زیادی از این فعالیت‌ها مربوط به کالاها و خدمات لوکس و غیر ضروری برای رشد اقتصادی است که به قیمت ارزان وارد کشور شده و در نتیجه، بازار مصرف داخلی را به خود جذب کرده و در نهایت موجب ورشکستگی بخش تولیدی در داخل می‌شود. علاوه بر آن درآمد حاصل از ورود این کالاها و فروش آن در داخل صرف سرمایه‌گذاری و یا خرید کالاها و خدمات داخلی نمی‌شود بلکه برای مقاصد مجرمانه به

فعالیت‌های غیر قانونی در داخل و یا خارج از کشور اختصاص می‌یابد.

در بعد صادرات هم اگر فعالیت‌هایی از جانب آنها صورت گیرد اولاً؛ بیشتر بر کالاهای لوکس و عتیقه متمرکز می‌شود و ثانیاً، درآمدهای حاصل از این نوع صادرات به داخل کشور باز نمی‌گردد. نتیجه همه این فعالیت‌ها عدم تعادل در بخش خارجی و به دنبال آن بی‌ثباتی در اقتصاد داخلی خواهد بود.

تأثیر منفی بر توزیع درآمدها

یکی از آثار پولشویی تأثیر منفی بر توزیع درآمد در جامعه است. فعالیت‌های مجرمانه اقتصادی و به دنبال آن، عملیات پولشویی درآمد را به نفع کسانی توزیع می‌کند که تمایلی برای به کارگیری آنها در بخش تولیدی و سرمایه‌گذاری واقعی ندارند. علاوه بر این آنها به پرداخت مالیات و دیگر عوارض قانونی این درآمدها نیز تمایلی ندارند، در نتیجه، وضعیت درآمدی دولت نیز با مشکل روبرو می‌شود و دولت برای دستیابی به درآمد مورد نظر خود مجبور به افزایش نرخ مالیاتی می‌گردد که این امر موجب ایجاد تنگنا و فشار بر فعالیت‌های قانونی می‌شود و در نهایت توزیع عادلانه درآمد را تحت تأثیر منفی قرار می‌دهد.

افزایش ریسک خصوصی‌سازی اقتصاد

مجرمان با دخالت در بازارهای مالی و شرکت در مزایده‌ها با پیشنهاد قیمت‌های بالاتر، با توجه به میزان بالای دارایی، اولاً تلاش می‌کنند عواید غیر قانونی را با درآمدهای قانونی مخلوط کنند و ثانیاً فعالیت‌های خصوصی‌سازی را به ضرر رشد و توسعه اقتصادی جهت دهند. بدیهی است، در چنین وضعیتی سیاست خصوصی‌سازی با موفقیت همراه نخواهد بود.

پولشویی مانعی برای جهانی شدن اقتصاد

اگر بپذیریم که جهانی شدن یک واقعیت اجتناب‌ناپذیر است و باید به دنبال سیاست مناسبی برای بهره‌گیری صحیح از منافع جهانی شدن باشیم، پولشویی و عملیات مربوط به آن، این

سیاستها را با مشکل روبرو می‌سازد. مخلوط کردن عواید غیر قانونی با درآمدهای قانونی در قالب جهانی شدن اقتصاد راحت‌تر انجام می‌گیرد. گرچه، این نظر به این معنا نیست که به دنبال بهره‌گیری از منافع جهانی شدن اقتصاد نباشیم، بلکه با وجود فعالیت‌های مجرمانه پولشویی هزینه چنین حرکتی افزایش می‌یابد.

* عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه

علامه طباطبایی

پی‌نوشت‌ها:

2- business of crime

6- Placement

7- Layering

8-intergration

۱- براساس گزارش دبیرخانه سازمان ملل متحد میزان جرائم گزارش شده در سطح جهان به طور متوسط سالانه ۵٪ افزایش دارد که از رشد جمعیت و نیز رشد اقتصادی بیشتر کشورها بالاتر است.

۳- حسین میر محمد صادقی، جرائم علیه اموال و مالکیت (تهران، نشر میزان، چاپ نهم، ۱۳۸۱) ص ۲۲.

۴- برای نمونه این قوانین، ر.ک: حسین میر محمد صادقی، حقوق جزای بین‌المللی، ص ۳۵۵ به بعد

۵- جهت تبیین این ماده ر.ک: حسین میر محمد صادقی، جرائم علیه اموال و مالکیت، ص ۳۱۵.

منابع:

۱- میرمحمد صادقی، حسین، پولشویی و ارتباط آن با جرائم دیگر. (مقاله ارائه شده در سمینار مبارزه با پولشویی - شیراز)

۲- میرمحمد صادقی، حسین، جرائم علیه اموال و مالکیت

۳- میر محمد صادقی، حسین، حقوق جزای بین‌المللی

۴- جزایری، مینا، جرم پولشویی به عنوان یک جرم مستقل. (ارائه شده در سمینار مبارزه با پولشویی - شیراز)

۵- محمودی، وحید، پدیده پولشویی و راه‌های مبارزه با آن (مقاله ارائه شده در سمینار مبارزه با پولشویی - شیراز)

۶- مرزبان، حسین، پدیده پولشویی و مبهم مالی در ایران. (مقاله ارائه شده در سمینار مبارزه با پولشویی - شیراز)

۷. هادیان، ابراهیم، پولشویی و اثرات اقتصادی آن. (مقاله ارائه شده در سمینار مبارزه با پولشویی - شیراز)